

THEMA SPORT



HAVO & VWO Bovenbouw

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Sport en samenleving	3
Geschiedenis in het digitale tijdperk	4
Leerdoelen	5
In te leveren producten.....	5
Opdracht.....	6
Voorbeelden	6
Wat is een concept?	6
Eisen.....	7
Beoordelingsrubric.....	10
Literatuur	12

Inleiding

Sport en samenleving

Sport, je houdt ervan of niet. Maar sport kan veel meer zijn dan alleen het winnen van een wedstrijd. Door de geschiedenis heen zijn er vele sporters geweest die gebruik hebben gemaakt van hun positie om aandacht te vragen voor maatschappelijke problemen. De samenhang tussen sport en samenleving staat centraal in dit thema.

Maar wat betekent dat dan, sport en samenleving? In 2013 werd politieagent George Zimmerman vrijgesproken voor het doden van de Afro-Amerikaanse jongere Trayvon Martin. Politiegeweld tegen Afro-Amerikanen, etnisch profileren en het zwaarder straffen van zwarten in Amerika werden belangrijke speerpunten van de Black Lives Matter (BLM) beweging. Toen de twaalfjarige Tamir Rice in 2014 werd doodgeschoten door agenten en diezelfde agenten vervolgens werden vrijgesproken door een jury, schaarde basketbalster LeBron James zich achter de BLM beweging (Coombs & Cassilo, 2017). Hij was niet de eerste, maar vanwege zijn status wel de bekendste. Hij droeg bijvoorbeeld een T-shirt dat naar een ander incident verwees, waarbij een man zo hard tegen de grond werd gedrukt door agenten dat hij stikte.



LeBron James in een 'I can't breathe' shirt ('ik krijg geen adem')

Op deze wijze probeerde James aandacht te vragen van de media en politiek voor dit maatschappelijke probleem.

De geschiedenis kent echter nog veel meer voorbeelden, zowel goed als slecht. Jullie gaan deze in dit thema onderzoeken.

Geschiedenis in het digitale tijdperk

Bronnen worden steeds vaker gedigitaliseerd. Historici maken daarvan dankbaar gebruik bij hun onderzoek. Dat geldt zowel voor het opzetten van grote databasebestanden voor cijfermatig onderzoek, maar zeer zeker ook voor beeldmateriaal, documenten, geluidsfragmenten en allerlei ander vormen. En niet alleen de historici die zich bezighouden met de 20^e en 21^e-eeuwse geschiedenis gebruiken digitale bronnen, ook classici hebben al lang het nut van digitaal onderzoek ontdekt. Tegelijkertijd ontstaan er voor historici allerlei nieuwe bronnen, zoals bijvoorbeeld de sociale media, blogs, gedigitaliseerde nieuwsbrieven e.d. De nieuwe wereld die zich hier heeft geopend dwingt historici vaak opnieuw kritisch te denken over het gebruik van de nieuwe als ook van de oude gedigitaliseerde bronnen.

De digitalisering van bronnen heeft ook nog een heel andere zijde. Dit nieuwe medium biedt niet alleen onderzoeksmogelijkheden, maar ook nieuwe kansen voor *public history*. Public History richt zich erop (wetenschappelijke) kennis over het verleden toegankelijk te maken voor een zo breed mogelijk publiek en bestudeert tevens de wijze waarop dat gebeurt. Voor historici is het belangrijk dat zij nadenken over vormen waarin geschiedenis (materieel en immaterieel) te zien is in de samenleving. Musea en archieven, instellingen die zich op het vlak van de *public history* begeven, maken al veel gebruik van gedigitaliseerde bronnen. Wie bijvoorbeeld zijn stamboom wil reconstrueren, kan dat tegenwoordig al achter zijn computer thuis doen. Maar ook hier opent de digitale wereld nieuwe presentatiemogelijkheden. Zo maakten Groningse onderzoekers en ICT'ers een [virtuele reconstructie van het tijdens de oorlog door de SD gebruikte Scholtenhuis aan de Grote Markt](#).

Het mes snijdt dus aan twee kanten en dat staat ook centraal in dit thema. Enerzijds worden studenten uitgedaagd kritisch te denken over de onderzoeksmogelijkheden die het medium geeft, anderzijds wordt hen gevraagd zich te bewegen in de actualisering van de geschiedenis met behulp van digitale vormen. Het is dus de bedoeling dat jullie van originele bronnen (al dan niet gedigitaliseerd) gebruik maken in jullie eindproduct!

Leerdoelen

Na het voltooien van dit thema kun je:

- met een zelfgekozen voorbeeld uitleggen welke invloed sport op de samenleving kan hebben;
- het thema sport met een zelfgekozen voorbeeld koppelen aan een tijdvak;
- het thema sport met een zelfgekozen voorbeeld koppelen aan een kenmerkend aspect;
- met het thema sport historisch contextualiseren (plaatsen binnen een bredere historische gebeurtenis en het belang van sport aangeven vanuit die tijd).

In te leveren producten

- Je levert uiterlijk na de eerste week van het thema de planning en taakverdeling in bij je docent. Dit doe je op papier!
- Bij de deadline lever je het volledige eindproduct in, met alle eventuele bijlagen en/of hyperlinks. Bekijk de rubric en de eisen goed!

Opdracht

Jullie gaan over een door jullie zelfgekozen onderwerp binnen het thema sport een openbaar geschiedenis project maken.

Voorbeelden

Een aantal voorbeelden van onderwerpen zijn:

1. Reinier Paping en de “Elfstedentocht”
2. Muhammad Ali en de Amerikaanse burgerrechtenbeweging
3. Jesse Owens en de Olympische Spelen in nazi-Duitsland
4. Avery Brundage en de Olympische Spelen
5. Joop Zoetemelk en de Tour de France
6. Lance Armstrong: sport en de geschiedenis van doping
7. Fanny Blankers-Koen: sport en positie van vrouwen
8. Theo Koomen: sport en radio
9. Sovjet-Unie tegen VS op de Olympische Spelen tijdens de Koude Oorlog
10. Ayrton Senna, volksheld van Brazilië
11. Sportwedstrijden tussen West- en Oost-Duitsland
12. Het Dream Team en de intrede van het grote geld in de Olympische Spelen
13. Het Zuid-Afrikaanse rugbyteam, de ‘Springboks’
14. De paralympische spelen
15. Homoseksualiteit en voetbal
16. Colin Kaepernick en sociale positie zwarte Amerikanen
17. Ping-Pong en toenadering VS-China (ping-pong diplomacy)
16. Een zelfbedacht onderwerp

Wat is een concept?

In de eisen en de rubric wordt regelmatig gesproken over een ‘concept’. Hieronder wordt verstaan: een omschrijving van hoe iets – als eindproduct – eruit zou komen te zien.

LEES DE EISEN GOED EN BEKIJK DE RUBRIC VOOR MEER DETAIL MET BETREKKING TOT DE BEOORDELING!

Eisen

Deze opdracht kan op verschillende manieren worden vormgegeven. Daarom staan hieronder per vorm de eisen. Let op: concept betekent dat je alleen het idee hoeft te omschrijven en niet alle daadwerkelijk hoeft te doen. Voor alle onderwerpen geldt dat jullie uitvoering realistisch dient te zijn, of te wel: het zou echt uitvoerbaar moeten zijn. De literatuurlijst en verwijzingen in de tekst worden via APA gedaan.

Belangrijk: hieronder staat bij elk eerste streepje een tekst die geschreven moet worden, deze wordt in de rubric 'achtergrondinformatie' genoemd!

Opdracht	Individueel	Groep
Website	Bevat minimaal: <ul style="list-style-type: none"> - Een geschiedenis over de persoon/gebeurtenis in relatie tot de samenleving van 400-700 woorden. - Een concept van wat er op de website te zien en te doen zou zijn. - Literatuurlijst waarvan minstens 1 wetenschappelijk boek/artikel. - Korte reflectie op de opdracht 	Bevat minimaal: <ul style="list-style-type: none"> - Een geschiedenis over de persoon/gebeurtenis in relatie tot de samenleving van 400-700 woorden. - Een concept van wat er op de website te zien en te doen zou zijn. - Je levert per groepslid minstens 1 complete pagina aan. - Literatuurlijst waarvan minstens 1 wetenschappelijk boek/artikel. - Feedback op je eigen inbreng.¹
Tentoonstelling	Bevat minimaal: <ul style="list-style-type: none"> - Een ruimte waarin met beeld en tekst het verhaal over de persoon/gebeurtenis duidelijk wordt gemaakt. Minstens vijf foto's en 400-700 woorden aan tekst. - Een concept van hoe de tentoonstelling eruit komt te zien. - Literatuurlijst waarvan minstens 1 wetenschappelijk boek/artikel. - Korte reflectie op de opdracht 	Bevat minimaal: <ul style="list-style-type: none"> - Een ruimte waarin met beeld en tekst het verhaal over de persoon/gebeurtenis duidelijk wordt gemaakt. Minstens vijf foto's en 400-700 woorden aan tekst. - Een concept van hoe de tentoonstelling eruit komt te zien. - Per groepslid een uitgewerkte ruimte, waarvoor het minimum zes video's/foto's met tekst is. - Literatuurlijst waarvan minstens 1 wetenschappelijk boek. - Feedback op je eigen inbreng.
Documentaire	Bevat minimaal: <ul style="list-style-type: none"> - Een documentaire van 7 minuten, waarin de voice-over/ondertiteling minstens 400-700 woorden aan tekst 	Bevat minimaal: <ul style="list-style-type: none"> - Een documentaire van 15 minuten, waarin de voice-over/ondertiteling minstens 400-700 woorden aan tekst

	<p>toevoegt. Het script lever je bij de video in.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een concept (storyboard) van hoe een documentaire van een uur eruit zou zien. - Literatuurlijst waarvan minstens 1 wetenschappelijk boek. - Korte reflectie op de opdracht 	<p>toevoegt. Het script lever je bij de video in.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een concept (storyboard) van hoe een documentaire van een uur eruit zou zien. - Literatuurlijst waarvan minstens 1 wetenschappelijk boek. - Feedback op je eigen inbreng.
Wandeling	<p>Bevat minimaal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een route voor een wandeling waarbij minstens 8 haltes zijn. Tijdens deze haltes geef je informatie die gezamenlijk minstens 400-700 woorden aan tekst bevat. - De route van de wandeling via Google Maps (googlemymaps) met daarbij foto's/video's. - Literatuurlijst waarvan minstens 1 wetenschappelijk boek. - Korte reflectie op de opdracht 	<p>Bevat minimaal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een route voor een wandeling waarbij minstens 15 haltes zijn. Tijdens deze haltes geef je informatie die gezamenlijk minstens 700-1500 woorden aan tekst bevat. - De route van de wandeling via Google Maps (googlemymaps) met daarbij foto's/video's. - Literatuurlijst waarvan minstens 1 wetenschappelijk boek. - Feedback op je eigen inbreng.
Toneel/film	<p>Bevat minimaal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een (opgenomen) toneelstuk van 5 minuten, waarin minstens 400-700 woorden aan gesproken tekst betreffende het onderwerp zit.² Het script lever je apart in. - Een concept (storyboard) van hoe een toneelstuk/film van een uur eruit zou zien. - Literatuurlijst waarvan minstens 1 wetenschappelijk boek. - Korte reflectie op de opdracht 	<p>Bevat minimaal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een (opgenomen) toneelstuk van 10 minuten, waarin minstens 700-1000 woorden aan gesproken tekst betreffende het onderwerp zit. Het script lever je apart in. - Een concept (storyboard) van hoe een toneelstuk/film van een uur eruit zou zien. - Literatuurlijst waarvan minstens 1 wetenschappelijk boek. - Feedback op je eigen inbreng.
Krant/tijdschrift	<p>Bevat minimaal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een geschiedenis over de persoon/gebeurtenis in relatie tot de samenleving van 400-700 woorden. - Een concept van wat er in de krant/tijdschrift te lezen zou zijn. - Literatuurlijst waarvan minstens 1 wetenschappelijk boek/artikel. - Korte reflectie op de opdracht 	<p>Bevat minimaal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een geschiedenis over de persoon/gebeurtenis in relatie tot de samenleving van 400-700 woorden. - Een concept van wat er in de krant/tijdschrift te lezen zou zijn. - Per groepslid een volledig uitgewerkte pagina, inclusief tekst, foto's en advertenties.

		<ul style="list-style-type: none"> - Literatuurlijst waarvan minstens 1 wetenschappelijk boek/artikel. - Feedback op je eigen inbreng.
--	--	--

1 = feedback bevat in ieder geval: een omschrijving van je eigen inbreng, reflectie op de samenwerking, sterke punten van het project, verbeterpunten van het project.

2 = je moet dan zelf meerdere rollen spelen of alles in de vorm van 'selfie' opnemen, waarbij jij filmt en af en toe tegen de camera praat.

Mocht je nu zelf een goed idee hebben, dan mag dat natuurlijk!

Hiervoor gelden dan de volgende minimale eisen:

- Individueel
 - Een geschiedenis over de persoon/gebeurtenis in relatie tot de samenleving van 400-700 woorden.
 - Een concept van hoe het volledige product eruit zou zijn.
 - Literatuurlijst waarvan minstens 1 wetenschappelijk boek/artikel.
 - Korte reflectie op de opdracht
- Groepswerk
 - Een geschiedenis over de persoon/gebeurtenis in relatie tot de samenleving van 800-1500 woorden.
 - Een concept van hoe het volledige product eruit zou zijn.
 - Literatuurlijst waarvan minstens 1 wetenschappelijk boek/artikel.
 - Feedback op je eigen inbreng.

Tips voor bronnen:

Koninklijke bibliotheek (gratis lidmaatschap)

Je eigen bibliotheek

Google Scholar (scholar.google.nl)

Mediatheek

Bij vragen en/of onduidelijkheden → **NEEM TIJDIG CONTACT MET JE DOCENT OPI!**

Beoordelingsrubric

Criteria	Onvoldoende	Voldoende	Goed	Excellent	Punten en toelichting
<i>Inhoudelijke tekst</i>	0 tot 2 punten	2 tot 4 punten	4 tot 6 punten	6 tot 8 punten	
<i>Max. 8 punten</i>	<ul style="list-style-type: none"> De tekst voldoet aan het minimaal aantal woorden De tekst gaat over het onderwerp Er zijn bronnen gebruikt voor de tekst Niks aanwezig = 0 punten Geen bronnen gebruikt = 0 punten De achtergrondinformatie bestaat uit minder dan 1 a4tje waarbij de achtergrondsituatie over je onderwerp minimaal naar voren komt. Het gekozen onderwerp is amper in een historisch perspectief geplaatst. Het vooronderzoek geeft amper het beeld van de tijdsgeest weer 	<ul style="list-style-type: none"> De tekst voldoet aan het minimaal aantal woorden De tekst gaat over het onderwerp en toont de relatie met de samenleving aan Er zijn bronnen gebruikt voor de tekst, waarvan 1 wetenschappelijk De tekst is historisch van aard De tekst is in verhaalvorm Voor het opstellen van de tekst is gebruik gemaakt van historische vaardigheden. De achtergrondinformatie bestaat uit minder dan 1 a4tje waarbij de achtergrondsituatie over je onderwerp voldoende naar voren komt. Het gekozen onderwerp is in een minimaal historisch perspectief geplaatst. Het vooronderzoek geeft een minimaal beeld van de tijdsgeest weer 	<ul style="list-style-type: none"> De tekst voldoet aan het minimaal aantal woorden De tekst gaat over het onderwerp en toont de relatie met de samenleving aan De tekst is kritisch en niet alleen een letterlijke weergave van de gebruikte informatie Er zijn meerdere bronnen gebruikt voor de tekst, waarvan meer dan 1 wetenschappelijk en er is minstens 1 primaire bron gebruikt De tekst is historisch van aard, waarbij de schrijver zich bewust is van zijn/haar eigen standplaatsgebondenheid Er is bewust gebruik gemaakt van historische vaardigheden bij het opstellen van de inhoud. De tekst is een lopend verhaal De achtergrondinformatie bestaat uit 1 a4tje waarbij de achtergrondsituatie over je onderwerp duidelijk naar voren komt. Het gekozen onderwerp is in een historisch perspectief geplaatst. Het vooronderzoek geeft een goed beeld van de tijdsgeest weer 	<ul style="list-style-type: none"> De tekst voldoet aan het minimaal aantal woorden De tekst gaat over het onderwerp en toont de relatie met de samenleving aan op een duidelijke wijze aan De tekst is kritisch en niet alleen een letterlijke weergave van de gebruikte informatie Er zijn meerdere bronnen gebruikt voor de tekst, waarvan meer dan 2 wetenschappelijk en minstens 2 primaire bronnen Er wordt een duidelijke, onderbouwde mening gegeven over het onderwerp De tekst is historisch van aard, waarbij de schrijver zich bewust is van zijn/haar eigen standplaatsgebondenheid en de historische context De tekst is een lopend verhaal met kop-midden-staart De achtergrondinformatie bestaat uit minimaal 1 a4tje waarbij de achtergrondsituatie over je onderwerp uitvoerig naar voren komt. Het gekozen onderwerp is in een juist historisch perspectief geplaatst. Het vooronderzoek geeft een uitstekend beeld van de tijdsgeest weer 	
<i>Ontwerp</i>	0 tot 1 punt	1 tot 2 punten	2 tot 3 punten	3 tot 4 punten	
<i>Max 4 punten</i>	<ul style="list-style-type: none"> Concept sluit aan bij de opdracht Het idee is realistisch uitvoerbaar Geen concept aanwezig = 0 punten 	<ul style="list-style-type: none"> Concept sluit aan bij de opdracht Het idee is realistisch uitvoerbaar Het idee is gebaseerd op bestaande projecten/concepten Het concept is een standaardwerk, zonder enige creativiteit Het concept is voornamelijk een opsomming van mogelijkheden 	<ul style="list-style-type: none"> Concept sluit aan bij de opdracht Het idee is realistisch uitvoerbaar Het idee is gebaseerd op bestaande projecten/concepten Het concept heeft een wetenschappelijke basis Er is een duidelijke creatieve invulling gegeven aan het concept Het concept is een uitwerking van mogelijkheden 	<ul style="list-style-type: none"> Concept sluit aan bij de opdracht Het idee is realistisch uitvoerbaar Het idee is gebaseerd op bestaande projecten/concepten Het concept heeft een wetenschappelijke basis Het concept is dusdanig helder dat het door anderen direct over te nemen is en uit te voeren Er is een duidelijke creatieve invulling gegeven aan het concept Het concept is een creatieve, uitgebreide uitwerking van de mogelijkheden. 	

<i>Samenwerking, uiterlijk en feedback</i>	0 tot 1 punt	1 tot 2 punten	2 tot 3 punten	3 tot 4 punten	
<i>Max 4 punten</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Het is geschreven in correct Nederlands • Het product heeft een slechte opmaak • Het product wordt op een representatieve wijze ingeleverd. • Er is een taakverdeling en/of planning aanwezig en die vooraf ingeleverd. • De samenwerking verliep slecht • Als meerdere van bovenstaande punten niet opgaan, dan 0 punten • Er is geen feedback aanwezig 	<ul style="list-style-type: none"> • Het is geschreven in correct Nederlands • Het product heeft een kant-en-klare opmaak • Het product wordt op een representatieve wijze ingeleverd. • Er is een duidelijke taakverdeling of planning aanwezig en die is vooraf ingeleverd • De feedback gaat niet in op de eigen bijdrage 	<ul style="list-style-type: none"> • Het is geschreven in correct Nederlands • Het product heeft een semi-professionele opmaak • Het product wordt op een representatieve wijze ingeleverd. • Er is overall correct geannoteerd • Er is een duidelijke taakverdeling of planning aanwezig en die is vooraf ingeleverd • De feedback gaat in op de eigen bijdrage 	<ul style="list-style-type: none"> • Het is geschreven in correct Nederlands • Het product heeft een professionele opmaak • Het product wordt op een representatieve wijze ingeleverd. • Er is overall correct geannoteerd • Het product benadert wetenschappelijk niveau • Er is een extreem duidelijke taakverdeling en/of planning aanwezig en die is vooraf ingeleverd • De feedback gaat in op de eigen bijdrage in relatie tot die van de overige groepsleden / bij individueel: de feedback gaat kritisch en eerlijk in op het eigen werk en werkhouding bij het uitvoeren daarvan en er worden verbeterpunten en/of leermomenten aangegeven. 	

Literatuur

- Coombs, D.S. & Cassilo, D. (2017). Athletes and/or activists: LeBron James and black lives matter. *Journal of Sport and Social Issues*, 41(5), 425-444. doi:10.1177/0193723517719665
- *Journal of Sport and Social Issues*. First Published May 15, 2018
- Tosh, J. (2008). *Why history matters*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.